

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od štiri do stopne pet- vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Nemštvo in prevzetnost.

S—c. Prav lepo je o Nemcih, da so do tako lepe literature dospeli, še lepše bode, ako to literaturo razumljivo storé srednjemu in kmetskemu in četrtemu stanu svojega naroda. A da bi bili zato, ker imajo literaturo i zapovedovalci vsemu nenemškemu človeštvu, nad tem bode pač dosti glav dvomilo in morebiti več, kakor si pisec uvodnega članka graške „Tagespost“ od 23. t. m. „das Deutschthum im Süden“ domišljeva. Res je, „mrtva sezona“ je, in žurnalisti velikih listov nima jo s čem stranij izpolniti ter fantazijo na pomoč pokličejo; tudi uže dolgo v omenjenem listu nij bilo kaj „pikantnega“; zato se je spravil nekdo v „Tagesposti“ nad nas Slovence in primorske Slovane in tradira tako hude kakor preširne stavke. Le dobro, da se ga bati nij treba. Zrno dolgega premišljevanja je znana nemška narodna požrešnost in pohlepnost po nas.

Pa če bi le pohlepnost sama bila, te smo uže vajeni in smatramo jo kot vročinsko bolezen bratov — Nemcev. Ali v nebo vzdigajoči se napuh se ž njo rokuje in ta v članku „Tapespošte“ tako daleč dospe, da je sigurno izliv zagorelih možgan. Pravi se n. pr.: „Kdor v Avstriji živeti hoče, ali učen ali neučen, mora se nemščine naučiti,“ ali: „ministerstvo naj se ohrabri ter narodnim agitacijam konec stori, ter naj prav ozbiljno na to misli, da se povsod nemščina uvede.“

Jezna in narodov lačna nemška duša! Kako se vendar zastoni trudiš in rotiš. Pomisli vendar, da nas nij le polpeš v jugu, nego da nas je 16 milijonov Slovanov v Avstriji, in naposled zunaj Avstrije še tudi nekaj; pomisli, da živimo v 19. stoletji, v katerem so nemogoče dragonade, katere bi mogla slavna tvoja vlada porabljeti, če bi hotela po tvojem receptu delati politiko narodnega tlačenja. Pomisli, da je stara reč, da nobena postava, nobeden vladen aparat, nobena moč nij v stanu zatreti naše pameti, in udušiti našega srca, ki nam velevala, biti gospodarjem na lastni zemlji in sveto čuvati svoj jezik; bodi vendar toliko milostljiv ter nam dovoli, da svojo osodo odločimo, kakor nam samim drago, pomisli, da smo morda vendar i mi človeki, če prav naši pradedje nijso na tevtonski medvedovi koži spavali, in da smo zraven državljani v ustavni državi, kateri vendar nijsmo gola tvarina za nemške eksperimente. Pomisli vendar, da mi ne mara vendar nijsmo zaradi države na svetu, pač pa narobe država zaradi nas, in koncem pomisli, da zdajšnja nemška vlada ne traje vekomaj, v Avstriji mrtvi ministri hitro jašejo, in dobro si zápiši za ušesa: Mi Slovani ne spimo več, paznih očíj je do-

volj po naših okrajinah, in dečko nemški, bdeč človek se ne da brez branitve ubiti, tem menj pa vzbujen narod, katerega umoriti nijste mogli niti takrat, ko ste ga skozi tisoč let narodno spečega v svojem gospodovanju imeli.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 24. avgusta.

Cesar pride 7. sept. ob 4 popoldne v Prago, obišče češko gledališče in se potem vozi skozi razsvitljeno mesto okolo. Drug dan bode sprejemal deputacije. 9. pa odide k vojaškim vajam v Vinor.

Državnemu zboru bode baje minister Glaser predložil v bodoči sesiji osnovo o civilnem ženitvanjskem zakonu. Vse prav, ali potrebnejše in nujnejše bi bilo, ko bi Lasser predložil izvršilne postavbe k §. 19 državnih osnovnih postav o dejanski ravnopravnosti vseh avstr. narodov.

Na italijanskem Tirolskem je namesti znanega duhovnega Prata, ki je zaradi svoje odvisnosti kot duhoven moral mandat položiti, v državni zbor voljen narodno-liberalci dr. Celeste Mendini s 353 glasi. Vladni kandidat je dobil 111 glasov.

Vnanje države.

Po časnikih je romala vest, da hoče Španjsko otok Portoriko odstopiti nemški državi in da se vsled tega nemška vlada tako zanima za priznanje španske vlade. Ta vest je precej vznemirila Francoze in Angleže. Zdaj pa španjska oficijozna „Korespondencija“ izreka, da so vsa poročila o odstopu otoka brez podlage. Tudi Portugal je baje uže priznal špansko vlado.

Po Nemškem se ima 2. decembra praznovati spomin na zmago pri Sedan. Znani škof Ketteler je razglasil pastirski list, v katerem pravi, da se katoliška cerkev pri tej slavnosti ne more udeležiti, ker slavnost ne pride od celega nemškega naroda, ampak od neke stranke, katera se po krivici smatra kot zastopnica nemškega naroda in katera stoji na čelu boja proti krščanstvu in katoliški cerkvi. Zato se katoliška cerkev ne more udeležiti pri tej svečanosti, tem manje, ker se je ravnokar odgovornost za napad nekega spridenega človeka navalivala na katoliško Nemčijo. A škof privoli, da se pri sv. opravilu bog prosi, da nam daje notranjo edinost.

Glede na procesije je nemška vlada ukazala, da se napravi zapisnik od nekdanjih navadnih procesij; vsi drugi sprevedi potrebujejo po društvenem zakonu političnega privoljenja ter se imajo prepovedati, kakor tudi sprevedi na čast škofov, če motijo javni mir in kažejo namen demonstracije. Politična oblast odločuje čas tacih sprevedov in pote, po katerih smejo hoditi.

Dopisi.

Iz Zagreba 23. avg. [Izv. dopis.]

Naš sabor je uže več kot tri tedne skupaj, pa še nij imel več ko tri javne sednice. „Obzor“ tolaži občinstvo s tem, da se v odborih mar-

ljivo dela, da pa kljub marljivosti vendar še noben odbor nij zadostnega gradiva za javno saborsko sednico zgotovil. To je slaba tolažba. Iz odborov se pa čuje, da se zastopniki v njih bolj prepirajo in pravdajo, nego meritorno razpravljajo. Dobro je, da žlindra razprav v odborih ostane, ter da pred sabor pride očiščen tok razprav, pa ravno ta žlindra je baje, katera v odborih toliko nepotrebnih govorniških dvobojev zahteva. Naj marljivejši je baje še šolski odbor. Zakonsko osnovo o ljudskih šolah je malo ne uže do kraja prerešetal. Tudi pravosodni odbor je neki uže pri zadnjih paragrafih zakonskih osnov o tisku in o ustrojstvu sodnij. Pri tem takem bodo menda vendar enkrat tudi javne saborske sednice v pravilni in nepretrgani tok prišle! Sicer je pa še sedaj na našem političnem polji precej velika puščava. Vse nekako dremlje kakor lunina svitloba v kakem Walter Scottovem romanu. Pasji dani, in za politiko baje tako pogubne vkisane kumare, imajo kakor drugod tudi pri nas svojo veljavo.

Pretečenega šolskega leta je na naših srednjih šolah (gimnazijah, realkah in preparandijah) kakih 40 slovenskih dijakov bilo. Samo na Varaždinskeji gimnaziji jih je bilo 21. V Zagrebu množili se od leta do leta tudi broj bolgarskih dijakov. Naj več jih je na preparandiji in na realki. Iz tega se vidi, da Bolgari realne znanosti više cenijo, nego humanistične. Vsega skupaj je bilo pretečenega šolskega leta kakih 20 bolgarskih dijakov v Zagrebu, in vsi do zadnjega so izpiti izvrstno in odlično naredili. — V programu reške gimnazije je životopis „profesora i bibliotekara Matije Čopa“, spisan po tamošnjem profesorju Slovcu Ivanu Zupanu. Životopis ozira se posebno na Čopovo delovanje in na njegove razmere do Franceta Preširna, zavoljo česa ga preporečam kot pripomoček za Preširnov životopis. Profesorju Zupanu pa gre zasluga, da je s tem životopisom hrvatsko mladež v kolikor toliko spoznal s slovensko literaturo. Naj bi se tudi drugi slovenski profesorji naših srednjih šol v njega ugledali. Nam jugoslovanom je treba pred vsem bližnjega spoznanja mej soboj. Ravno ker se premalo poznamo, ne maramo drug za drugega. Ko sem še jaz gimnazijalec bil, vedel sem več o Hotentotih nego o Bolgarih ali Srbih, in denes teško da je bolje na slovenskih gimnazijah.

Domače stvari.

— (Volitev v Brežicah.) Iz Brežic se nam 24. avg. telegrafira: Pri današnji volitvi je dobil Žnidaršič 63 glasov, Lenček le 26 glasov vsled zedinjene strašne klerikalске, nemškutarske

in birokratske agitacije!! Sedem klerikalcev nij volit prišlo — —.

— (Shod narodnih volilcev ljubljanskega mesta,) ki je bil v soboto 22. avg. zvečer v čitalnični dvorani, nij bil tako dobro obiskan, kakor bi bilo želeli z ozirom na važnost predstoječe volitve v deželni zbor. Prišlo je kakih 40 narodnih volilcev obeh slovenskih strank. Tega slabega obiskovanja je bilo deloma krivo, da se je shod sklical na neugoden čas, deloma da na oklicu nikdo nij bil podpisan, tedaj se nij vedelo, kdo sklicuje volilce. Za predsednika je bil gosp. Perme izbran. Debata se je mirno zvršila; udeležili so se debate gosp.: dr. Vošnjak, Murnik, Perme, dr. Zarnik, Debevec, Turk in Kreč. Skleneno je bilo po nasvetu dr. Zarnikovem, da se skliče volilni shod prihodnjo nedeljo ob 10. dopoldne in da oklic k temu shodu podpišejo vsi navzočni volilci. Kakor vse kaže, dosegla se bode za ljubljansko volitev tista edinost, katera nam je k zmagi neobhodno potrebna.

— (Na ljubljanski realki) sta razpisani dve profesorski službi: za naravoslovje in za fiziko v zvezi z matematiko. Prošnje do 6. septembra.

— (Na novomeško gimnazijo) pride za profesorja Ant. Drganec, dozda suplent v Ptuj.

— (Učiteljske službe) v Ribnici, v Velikih Laščah, Sodražici, Loškem potoku, Morovcu (v Kočevskem); dalje v Zalemlogu, v Olševku, v Cerkljah, v Ihanu (pri Kamniku) — so razpisane. Naenkrat zopet toliko novih razpisov je dokaz pomanjkanja učiteljev.

— (Učiteljsko društvo za slovenski Štajer) naznanja, da se dobivajo „pristopnice“ k 1. zboru tega društva (ob enem prvi občni zbor slovensko-štajerskih učiteljev) pri odboru v Ljutomeru do 15. sept. in sicer za družabnike po 20. kr. za nedružabnike po 30. kr.

— (Na Vrhniki) je v nedeljo popoldne pogorelo okolo 40 poslopij mej temi 27 hiš. Ljubljanska prostovoljna požarna straža pod vodstvom g. Doberleta, je hitela z brizgalnico na pomoč, in je delala od 3 do 8 zvečer ter mnogo storila, da se nij ogenj še strašneje razširil. Ker na Vrhniki nemajo telegrafske postaje, morali so še le v Borovnico iti, da so v Ljubljano po pomoč telegrafovali. Tako je bilo mnogo drazega časa izgubljeno.

— (Pri Radovljici) je — kakor se govori, v nedeljo večer bil tudi velik požar. Natančnejših poročil pred končanjem uredovanja mi nijmo dobili.

— (Iz Postojne) se nam piše: Včeraj 21. t. so našli dober streljaj zvanaj Postojne 49 let starega reveža Franceta Dolenca za nekim grmom mrtvega ležati. Ker nij bilo na njem nobene rane najti, mora se soditi, da je reveža kaka huda notranja bolezen tako močno prišla, da nij mogel več vzdigniti se, ampak da je zvanaj na prostem brez pomoči pri burji in dežji umrl.

— (Iz poljanske doline) na Gorenjskem se nam piše 20. t. m.: Ko bi ne videli zelenega perja po drevju in lepega sočivja po polji, morali bi res misliti, da živimo sredi oktobra, a ne sredi avgusta. Uže 3 tedne imamo oblačno, pusto nebo, dež in meglo, ki se leno in dolgočasno vlačijo iz doline na bližnje gore, z gor v dolino. Sem

in tja se nam tudi solnce pokaže za par trenutkov, kakor bi nas dražiti hotelo. Čebela prav slabo kažejo. Spomlad nijso mogle rojiti, ker jih je mraz pritiskal, zdaj pa na pašo ne morejo, ker je večna moča. Namestu da bi one čebelarjem med nosile, ga morajo pa čebelarji njim dajati, ker še toliko ne nabere, da bi živeti mogle.

— (Iz Metlike) 21. avgusta se nam piše: Kmetje pripovedujejo da je v začetku tega tedna mej Gabrovcem in Laščem ker tudi trta raste, sneg naletaval; kakšno bode vino ako to vreme še nekoliko drži, to si more vsakdo sam razsoditi. Zato pa uže tudi boljše lansko vino na kupu raste. Pravijo, da je uže zdaj grozdje vse razpokano.

— (Od Male Nedelje) se nam piše: Letos imamo tukaj za delavni kmetijski stan slabo letino. Mraz in druge ujime so nam strnino tako poškodovale, da je bila mlačba na kraje celo slaba. Pomladanske setve, posebno pa ajde bila so izredno lepe; toda žali Bog! dne 15. t. m. nas je toča tako oklestila da nam je tudi še to slednjo upanje je popolnem potrt. Tudi vinska trta od ktere edino tukajšnji posestniki najbolj denarne potrebe poravnava, je tako poškodovana da je ves up popolnem ob nič!

— (Iz Rimskih toplic) na sloven. Štajerskem se nam mej drugim piše: Slovesnost v rimskih toplicah na čast Grillparzerju je prav po besedah izpala: Parturiunt montes nascitur ridiculus mus. — Aranžeri so bili gospodje iz Dunaja, ki menda nijso prav na dobrem glasu oziroma svojega imena. Grmovnike in Radiče, in druge take ne mara niti Nemec. Zato nij bilo kaj tacega kakor je bilo pričakovati. Iz Dunaja in Gradca niti imena vredno. — Naši tržani so enkrat šli gledat, ali v drugo nijso šli več, rekli so, da na celi reči nij nič. Ljudij je bilo primerno malo, in zraven je še deževalo. Sicer iz vsega lahko posnemamo, da „kultivirani“ Nemec tudi zdaj v 19. veku svojih velikanov čestiti ne ve. Grillparzerjeva krasna dela se neki po Dunaji kaj slabo prodajajo in njegovo ime tudi nij privleklo nobenega „slavnega“ moža v naš kraj. Apelira se na patriotizem, čast nemštva etc., ali vse uže nič ne pomaga. Der spiritus ist zum teufel, das phlegma ist geblieben.

— (Iz Laškega trga) se nam piše: Imeli smo denes 23. t. m. birmo in bilo je kakih 700 otrok birmanih. Škof se je včeraj pripeljal, sprejem je bil hladen, ljudij zraven ubogo malo. Zanimivega birma nij podajala veliko. Ukrali so potepuhi par stotakov ljudem iz žepov in nekateri iz daljnih hribov — je prinesel 3 letno dete, da bi ga tudi zapisali k birmi in ker ga nijso, tugoval je in argumentiral v svoji naivnosti: joj če mi pa prej umrje, predno bode zopet birma pri nas!

— (Zoper dr. Costo) in njegovo samovladno postopanje v banki „Sloveniji“, katero Costovo postopanje je dozdani narodni slovenski kapital od 300.000 gld. zapravilo, kurzira in se sploh bere po Ljubljani in drugod v veliki množini zastoj razpošiljan list „Wiener Handelsprese“, kateri dr. Costo dolži v tem gospodstvu tacih horrendnih rečij in se sklicuje na originalne dokumente, katere se baje kazenski sodniji predložiti morejo, da smo prepričani, da dr. Costa mora tožiti rečeni list in pisatelj, ako stvari nijso resnične.

Izpred porotnega sodišča.

V Ljubljani 17. avg.

„Rimski romar.“

(Dalje.)

Priča Marija Oberstar izpoveduje dalje: „Prosil me je naj mu posodim 100 gl. denarja, da bo zemlje za zidanje kloštra kupil. Ker nijsem sama imela, šla sem k bratu, ki mi ima dati 400 gl. dote, naj mi 100 gl. izplača, da jih dam Tončku, brat pa mi nij hotel dati in je rekel, da je Petovar slepar. Tudi dekan ribniški so mi odsvetovali, vendar sem mu dala kar sem imela namreč 31 gld. Dal mi je tudi sv. Marijno olje, katero sem bratu dala, ko je bil v ustih bolan, ta pa je prec ven plunil, zato nij nič pomagalo. V novi Štifti sem bila tudi zraven, ko je bil Tonček zamaknen. Na postelji je klečal, oči proti nebesom povzdigoval, tudi roke, pa nekaj nerazumljivega govoril. Samo neko „štimo“ smo šlišali, da je Marijo klical in se z njo pogovarjal. Ko mi je pravil, da je iz Rima prinesel ene odpustke, za strašno močne maše, dala sem mu 8 gl. Obljubil mi je tudi da bode iz Rima prinesel več sort odpustkov. Pisal mi je enkrat tudi to pismo: „Hvaljen bodi Jesus Kristus! Ljuba sestra! Pomagaj mi za Rim Vas bom posebno sv. očetu priporočil. Vse kar daste, daste srečo Jesusa, Marije in sv. Jožefa. Tvoj brat: Alojz Anton, l. r.

Priča pravi, da če bi imel biti Tonček zaprt ne zahteva nič nazaj.

Priča Helena Riglar 48 let stara osebenica nij Petovara poznala, prej predno ga jej je Mica Lunder ali Retenska Micka, po opravi v farni cerkvi v velikih Laščah njej pokazala. Pripovedovala je Retenska Micka, da zida ravno tak kloster, kakor nekdanj sv. Frančišek. Prigovarjala jej je tudi naj dom zapusti v kloster ide in pri zidanji z denarjem pomaga. Dala je takoj 6 gl. šla ga je potem v Dob obiskat. Pozdravil jo je Tonček z „Hvaljen bodi Jesus Kristus,“ potem pa so šli prostor gledat, ker se je imel kloster zidati. Rekel je Tonček, da je kraj popolnem podoben kraju, kjer je sv. Frančišek nekdanj kloster sezidal, kazal je kje bode v skalo dal vsekati podobo križanega zveličarja, kje bo kapela matere božje, kje puščava sv. Antona in kje kapela sv. Frančiška. Pravil je da hudo moli, da bi zidanje tako trdno in dolgo stalo, kakor naša mati sv. katoliška cerkev, kakor bode svet stal in da bi pri zidanji noben zidar ne zaklel! Po noči je hodil Tonček po sobi, molil Jezusa in Marijo klical. Dala sem mu 16 gl. in 6 gl. kar sem nabrala, ker mi je obljubil, da me bo v svoj kloster sprejel.

Hotela sem nesti Dobskemu fajmoštru za mašo, pa je Tonček rekel, da je vse eno če njemu dam ali pa fajmoštru za maše in sem mu dala. Predno sem odšla, naročil mi je naj tiho bodemo, sicer bi se Mariji zamerili. Kmalu potem je prišlo pismo, da zdaj je velika sila, da naj dam kar imam. Dala sem 60 gld. oni Retenski Micki in ene hranilnične bukve za 130 gl. Rekla je Micka da vse nazaj dobim in da Tonček pravi, da je denar tako gotov, kakor v šparkasi. Potem smo se videli na božjem potu v novi Štifti, kjer je bilo veliko žensk. Tonček je pridigoval in povem jim, gospode, da za božja premišljevanje je Tonček čez vsacega duhovnega doktorja sv. pisma.

Ko smo se pozneje v Ljubljani videli, pravil mi je, da se Marija nad menoj močno veseli. Ko pridem potlej k Retenski Micki, mi pravi, da je še denarja treba in dala sem še druge hranilnične bukvice ki sem jih imela, za 118 gld. od katerega mi je pa moral 20 gld. odrajtati. Okolo božica bi bila imela dobiti denar, ker so začeli gospodje pridigovati, da je Tonček slepar. Grem k njemu, pa mi je dal dolžno pismo za 320 gld. Dala sem pa gotovo dosti več. Le ta priča zahteva denar nazaj. (Razume se, da je svoja pripovedanja veliko bolj na široko razplela in da jo je predsednik v sredi večkrat to in ono vprašal.)

Priča Špela Kaplan 69 let stara vdova, šela se je v Petovarom prvokrat v Ljubljani, ker jo je nagovoril, da je naprvo nabirala za njegovo potovanje v Rim. Potem je začela za „Marijino hišico“ nabirati, kateri je Tonček rekel da jo napravi. Revna sem zato sem si mislila: dobro je če v Marijino hišico prideš, delati ne moreš več, tam boš pa lepo molila in za sv. nebesa služila. 6 gld. sem dala, kar pa sem nabrala je bilo več ko 60 gl. Ko sem bila pri njem sem še 3 gl. dala. Pravil je Tonček od Rima, potem smo moletli. On nas je lepo učil naj po krščanski ljubezni živimo. Pravil je tudi, da se bodo „čez cajt“ sv. maše v kapelici za tiste brale, ki so mu kaj dali. Naročil je meni, naj denarja prosim in njemu prinašam. Prosila sem ga tudi naj mene v hišo vzame, kar mi je čez dolgo časa še le obljubil. Dal mi je tudi sv. Marijino olje, katero sem svoji sestri, ki je bila bolna dala.

Prvosednik: „Ali je olje kaj koristilo?“

Priča (ginjeno): „Nevem, sestra mi nij nič povedala, reva je umrla. (Smeh.) Dalje pravi priča: Ne terjam nič nazaj, kar sem dala in kar so dali drugi, vse smo dali v boga-ime.

Priča Mica Lazar, 25 let stara lepa in čvrsta deklica gruntarska hči iz Vač, ponosno se pred prvosednika postavi. Videla je Tončka prvokrat v Ljubljani pri frančiškanih ko so bile porcijunkule, kjer so ga jej druge pokazale, da je „rimski romar“. Prišel je potem v Vače. Ona nij šlišala od nje-ga nič slabega, samo dobro, naglašuje priča namreč da rad moli. Vzel je rad vse kar se mu je dalo in tako je tudi ona njemu nekaj darovala. Ko je prosil Mico Primožič, da bi mu posodila 100 gl. za zidanje Marijine hiše, in Primožič nij hotela brez poročstva dati, bila je ona porok, in je vsled tega tudi teh 100 gl. za Tončka uže poplačala. Tonček se jej je strašno „voreng“ človek zdel. V kloster pa, reče, nij imela misli vstopiti. Ne zahteva ničesa nazaj, proti poslušalcem rekoč, da zavoljo te izgube ne pojde „petljat.“

Priča Mica Primožič 38 let stara, dala je Tončku 8 gl. da bi jej svetinj iz Rima prinesel, pa nij nič prinesel. Potem mu je 100 gl. posodila, katere njej je pa uže Mica Lazar poplačala. Priča se ne more odločiti, ali bi 8 gl. zahtevala nazaj ali nebi, samo pravi, „pogrvala“ bi jih uže, ko bi vedela, da jih dobim nazaj.

S tem se prvi dan 17. avg. obravnava-nje sklene.

Drugi dan obravnave 18. avgusta.

Priča Janez Lavšin iz Jurjevice pri Ribnici je 42 let star in „rešeta“ prodaje.

Ta priča pripoveduje v široki ribniščini vse drastično in z neprostovoljnim humorom, da so bili večkrat sodniki, porotniki in občinstvo primorani zasmijati se. Premoženja ima 1300 gl. Seznanil se je s Petovarjem „nè bužjem puoti“ v Novi Štifi, in onjem šlišal, da zida kloster za ženske in za moške, in da v ta namen denar pobira. Dal mu je 1 gl. Ko je šel zopet v Brezje na božji pot, obiskal je Tončka v Dobu in mu dal 50 gl. Pravil mu je Tonček pri tej priliki, da uže izdeluje kloster, in da tist kateri hoče sprejet bit mora dati 300 gl. Povprašal ga je Tonček koliko ima denarje, in ko mu pove, da ima okolo 700 gld., reče mu, naj da 600 gl., ker ima dosti. Najraje bi bil Tonček imel, da bi mu bil vse dal. „Jest sem misliv, da buom preskrbljean, tudi živež imen in da se bua kar taku živajlu.“ Hotel je tudi kloster ogledati, a Tonček je pač „babe peljal tja „meane pa kruata naj tu.“ Nij mu hotel uže nič več dajati in iti v kloster v Brežice za kozla, kjer bi ga bili radi vzeli. Kar prideta na Krki, kjer je romarska cerkev, z retensko Micko vkup in ona mu je pravila, kako de bo „luštno“, kakšno „vesealjea“ v Tončkovem klostru, da je kar obmolčal.

Vprašal je svojega sorodnika J. Rusa, kaj on misli, kje bi bil bolj prijetno življenje ali v Brežicah v klostru ali pri Tončki. On mu je rekel, naj dobro premisli in stori potem kar hoče. V Novi Štifi sta se s Tončkom zopet sešla in dal mu je 150 gl. Potem mu je po pošti 100 gl. poslal in dvakrat mu je v Dobu denarja dal, tako da znaša vse dano vkup 565 gl. Akoravno mu je rekel, da on je prvi, ki pride v kloster, vendar mu nij prav upal. Šla sta v kancelijo dolžno pismo naredit. Kar se klostra tiče mu je tudi ta dvom vstajal: „nu, tu je šliša, alè kaj ba pa zna jest, ad malitve člounk na muare živet“ Ko sta šla proti domu gresta v gostilnico. Studiral je Lavšin: bom plačal jaz ker babe pravijo, da Tonček vina ne pije in tako bom vsaj videl ali ga pije ali ne pije. „In vid'jo gaspud, an naj zman-kav, raji ga je piv ko jest.“ Ko popijeta, je ostalo v kozarcu še nekaj vina. „Pravim izpij, izpij. An pa neače izpit', kár neače. Jest sem pa misliv, nu, kaj bo vino osta-jalo, saj je dar božji inu plačenu je tudi; vid'jo gaspudje, pa sem ga jest popiv, in sem ga.“ Ko gresta ven postane Lavšin kar nekaj pijan, „pa, veduo gaspud, jest najsem da b' djav, kakov pjan'c“ a kar noge ga nijso več nesle. Tonček pravi: dajva se na travnik vleči, da malo zaspiva. Ko Lavšin malo zadremlje, začuti, da mu nedko suknjo trga. „Jest zeupijem: pust' muj pristošelj, pa sežem v aržet, pa ga že naj več blu.“ Vedel je gotovo, da ga je pred imel, torej je bil prepričan, da mu ga je Tonček vzel. Začne ga zmirljati z vsemi primki, pa neče povedati kako. Prvosednik: „Le povejte, le!“ Priča: „Al' bi? Nu pa nej bua! Reku sem mu vsea samu človk ne: Lump, tat, ravbar, goljuf, huncvet. Pristošel sem, sem rjeku“. Dalje pravi priča, kako je Petovar „pristošel“ res imel in ga proč vrgel in Lavšin ga pobere in gre, a ko še nij daleč od njega proč, prešteje denar in v listnici, kjer je bilo prej 220 gl., manjkalo je 20 gl. Gre k žandarjem na Brdo in Tončka ovadi. Ti so ga precej prijeli. Potlej je čakal „kaj bua za 'na pravica“. Potem je tožil in hiša

je bila prodana, tako da je izgubil sama 7 gld.

Pravile so mu ženske tudi da se Tonček „zámakuje“; enkrat je bil sam zraven, pa nij nič razumel in nič čudeža videl ker je Tonček po latinsko govoril. Ženske so mu rekle, da je Tonček svetnik, kakor sv. Frančišek in da bo kmalu sv. rane dobil. Tudi so babe rekle, da je bolj luštno pred Tončkom klečati kadar je zamaknen, kakor pred sv. rešnjim telesom! Tonček mu je zmirom kazal neko pismo od papeža, da ima dovoljenje kloster zidati in kaj se bode vse zadobilo za ta kloster. Pravil je tudi, da ima škapulir od papeža in da ga je pod prvi kamen hiše podložil, da bode sreča in da ne bode noben sovražnik do njega mogel. Na predsednikovo vprašanje pravi priča: „Jest papeže-vega pisma najsem mogu brat, veduo gaspud, se nèč ne spaznam na tiste puštabe, ne muarem vajdit kaj je nuoter stalu.“ Tonček pa mu je pravil, da se bode veliko zadobilo. Petovar pravi, da nij vse res, kar ta priča pripoveduje. Njemu so le ženske rekle, da vedo za enega postarnega in bolehnega Janeza, ki bi rad v kloster šel in potem je šele z njim govoril. Tudi pravi, da na travniku je bil še en berač prišel, je torej tisti lahko 20 gld. ukral, ne on.

Priča Lavšin: „Neč mu naj ne vrjameja gaspud. Veduo, on se je tudi rad z ženskami pečav, jim pavem. Na vse zgudaj, je uže okol njih hlačav, še prejd ko je dan biv, ko sem ankat spav len-tam.“

Franc Češarek krojač v Ribnici 40 let star je dal Petovarju 200 gl. za zidanje klostra. Seznanil se je bil z njim v Ljubljani v franciškanski cerkvi pri porejunktah, potem sta se kot pobožna romarja pri Novi Štifi znašla in kasneje mu je Petovar pisal. Pravil mu je o svojem bivanji v Rimu pri papežu. Njemu je Petovar rekel, da ga dobski fajmošter v zidanki klostra podpira. Rekel mu je, da ima odpuštkov katere bi iz Rima prinesel kdor plača 10 gld. Dalje mu je kazal nek „križ iz vrta sv. Neže.“ (Predsednik pokaže dotični križ narejen iz pečata na katerem stoji „Prinesel iz Rima Anton Alojz Petovar 1871.“) Tudi mu je dal Petovar „kušnit od svetnikov kosti,“ dajal je s križem žegen, pravil je Petovar da so od rimske maše popolni odpustki, za to pobiral za rimske maše. Petovar povprašan kaj ima na to reči, pravi, da odpustki se ne kupujejo, ali tistim se v Rimu nekaj da, ki jih ven dajejo.

Janez Rus, 51 let star posestnik, se je s Petovarjem seznanil na božjem potu in mu dal 15 gld. za „rajžo“ v Rim in za kloster, ker mu je Lavšin rekel, da bode „svoj andoht peljal.“ Imel je Petovarja, ki mu je v njegovi hiši veliko od Rima pravil, in kako se je „stisnil pod varstvo sv. Jožefa in Marije,“ za poštenega. Le enkrat mu nej dopalo, ko v pričo žensk nij htel piti, potlej, ko so odšle, je pa pil.

Matija Gnidica iz Jurjevice pri Ribnici 66 let star, gruntar je Petovarju kljubu temu, da mu je zet odsvetoval in da je P. le 30 gld. prosil, posodil 50 gld. za „zidat kopejlo“ ker ga je njegova hči prigovarjala. Predsednik: „Ali je govoril kaj od duhovnov?“ Gnidica: „I nekaj je gavuru, ja, taku pa damače.“ Pred.: „Kaj je govoril?“ Gnidica: „I nu, de dobovski faj-

mašter rejdujejo uno kapejlo.“ Dalje stavec pripoveduje, da je Petovar v njegovi hiši molil, žegen dajal, dalje da je dajal „nejak kušovat“ za „odpustke“, ter da so ženske poklekovale predenj.

M. Zadnik zet prejšnjega govori v tako lični slovenščini, da se mu pozna, ka bere kak slov. časopis. Tudi je ena najinteligentnejših prič. On nij poznal Pet. bolj na tanko, le ženske so mu pravile o njem, da je pobožen. On prostovoljno opozoruje „slavno sodnijo“ da je Petovar v svojem poslu zaveznike imel.

(Dalje prih.)

Oklic.

Huda nevihta s točo vred je razsajala 12. dan avgusta t. l. v davkovskem okraju Novega mesta. Prišla je ta nevihta iz Doberniča, ter se je zasukala proti St. Petru in od ondod čez Gorjance in je v 28 davkovskih občinah okrajnega glavarstva novomeškega pokončala poljske in vinogradske pridelke semtertje popolnem, semtertje nekoliko. Škoda uzročena po tej nevihti znaša po približevalni cenitvi več nego pol milijona goldinarjev. Temu se mora pa še pristeti škoda prouzročena na sadnem drevju in vinski trti, kakor tudi pri polnih po viharji podrtih kozlecih in odkritih strehah na poslopih.

Po hudem naliwu je nastala kar naenkrat taka povodenj, da so se hiše, hlevi, gumna in druga poslopja napolnila s točo in vodo; celó živina se je mogla iz nekaterih hlevov le z veliko težavo oteti. Sadno drevje se je s koreninami izovalo, voda je zagraje raztrgala in odnesla, ter je nanese na mnoge travnike blata in je z mnogih njiv vzela vso prst.

Nesreča je toliko večja, ker je bila 19. julija lanskega leta vse te občine zadela ravno taka strašna toča.

V pomoč tem revežem se bodo nabirali milodari v celi kronovini, ter se to razglasa s tem pristavkom, da se bodo milodari jemali in naklanjali, kamor so namenjeni, v glavnem mestu Ljubljani od c. kr. deželnega predsedništva, od mestnega magistrata in od uredništev časnikov, na deželi pa od c. kr. okrajnih glavarstev in županstev.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 18. avg. 1874.

C. kr. dvorni svetnik:

Widmann, I. r.

Administracija „Slov. Naroda“ bode doneske rada sprejemala in na dotično mesto odposlala.

Razne vesti.

* (Crnogorski knez Nikolaj) je dobil od pruskega princa Frederik Karla dragoceno sabljo v dar.

* (Strela.) V Ekelji na Ogerskem je v cerkev treščilo, ko so ljudje ravno po maši iz cerkve šli. Strela je nekemu možu uho odtrgala, njegovo hčer ubila in mežnarja na nogi ranila; drugemu možu je obleko raztrgala in še osem ljudi lahko ranila.

* (Ali smejo oficirji dežnike nositi?) Pri avstrijski armadi dozda nij dovoljeno, da bi oficirji, če niso v službi, v dežji smeli z dežniki hoditi. Neka vojaška komanda v južnih provincijah, (menda v Dalmaciji) je predložila vojnemu ministerstvu, naj se z ozirom na jesenske šesttedenske dežje privolijo oficirjem dežniki. Stvar se zdaj prerešuje v vojnem ministerstvu, a teško da se ugodno za oficirje reši. Pri ruski in angleški armadi smejo oficirji z dežniki hoditi, pri drugih evropskih armadah pa nij te navade.

* (Iz Sibirskega) poročajo „Mosk. ved“, da se tam prebivalstvo jako hitro množi. V tomski guberniji se je leta 1873 prebivalstvo samo po porodih za 2 1/2 stotink pomnožilo. K temu pride še 2234 poslanih in 3099 prostovoljnih naseljencev, veliko število, če se pomisli, da se prostovoljnimi naseljencem razne ovire stavljajo. V državnih fužinah dela 6000 ljudi v zlatorudnikih 4000. Pravih fabrik je še malo v Sibiriji, samo žganja se dosti že. Z zapadnim Mongolskim se trgovina naglo širi.

* (Neusmiljena mati.) Na Japonskem je neka mati v ježi svoje dve hčerki vrgla v krop, da bi jih poparila. Otroka sta se sicer k sreči rešila, a oba sta po životu poparjena. Mati je vsled tega bila obsojena, da se ona skuha v krop; pa ker otroka nijsta umrla, je kazen bila olajšana in mati s sulico prebodena.

Zahvala.

Za letošnje šolsko poročilo in šolsko veselic prejel sem od p. n. g. tržanov in uradnikov v Ljutomeru 29 gld. 20 kr. za kar se blagim dariteljem v imenu šolske mladine lepo zahvaljujem.

V Ljutomeru 21. jun. 1874

J. Lapajne.

Letina.

Na mejnarodnem žitnem sejmu na Dunaji se je tudi poročalo o žitni letini v raznih državah. V našem cesarstvu se je pridelalo 68 milijonov vagonov pšenice, za 5 milijonov več, kakor navadna leta; moke se lahko 12 milijonov centov izvažajo. Reži in zmesi se je pridelalo 80 milj. vagonov, pa se samo 3 milijone centov lahko izvažajo, ječmena tudi 3 milijone centov. Oves slabo kaže, ga bode premalo. O koruzi se še ne more reči, koliko jo bode. — Na Pruskem je letina malo boljša od navadne srednje. Iz bavarskega bode mogoče 7 milijonov centov moke izvažati. Na Hanoverskem je za četrti del manj reži, kakor navadno. — Francosko ima dobro letino ter samo pokriva, kolikor žita potrebuje; mogoče celo, da bode pšenico izvažalo, kar se malokdaj zgodi, ker navadno se dosti pšenice na Francosko vvažajo, zlasti iz Avstrije in Rusije. — Na Ruskem je žitna letina v vsakem obziru dobra. Rež je 77 do 81 funtov teška; pšenice je obilno v južni in srednji Rusiji, tudi na Poljskem je dobro. V Odesi in Nikolajevu so še velike zaloge lanskega žita. Ječmen in oves pa ne kažeta dobro.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalesscière du Barry

v Londonu.

Vsem trpečim po izvrstni Revalesscière du Barry, katera brez porabe leka in brez stroškov sledeče bolezni odstrani: bolezn v želodeci, v živcih, v prsih, na pljučah, jetrah, žlezah, na sliznici, v dušnjaku, v mehurji in na ledvicah, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, naprebavljivost, zapor, drisko, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico in bljevanje krvi tudi ob času nosečnosti, skalno silo, otožnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenjih, ki so vsem lekom kljubovali:

Spričevalo št. 74.670.

Na Dunaji 13. aprila 1873.

Sedem mesecev je sedaj, ko sem bil v najbupnejšem položaju. Bil sem bolan na prsih in živcih, tako da sem od dneva do dneva vidno ginčeval in vsled tega dal časa nijsem mogel se učiti. Slišal sem o Vašej čudoviti Revalesscière, rabil sem jo in Vas morem zagotoviti, da se čutim po enomesečnem vživanji Vaše tečne in zlahne Revalesscière popolnem zdravega in okrepanega, tako da morem, ne da bi se tresel, pisati. Napoten sem tedaj, vsem bolnim to razmerno jako dober kup in okusno zdravilo kot najboljši lek priporočati in ostajem Vaš udani

Gabriel Teschner,
slušaatelj javnega višjega
trgovinskega učilišča.

Spričevalo št. 73.668.

Mitrovica, 30 aprila 1873.

Hvala izvrstnej moki je moja sestra, ki je na nervoznem glavobolu in nespečnosti trpela, po porabi 3 funtov na potu k boljšanju. Ob enem si dovolim, Vas uljudno prositi, da mi na pošto povzete 1 funt Revalesscière navadne sorte, poleg razločnega poduka za rabo te moke pri otrocih 8 tednov starih pošljete.

S spoštovanjem

Nikolaj G. Kostic.

Spričevalo št. 73.704.

Přílep, pošta Holešan na
Moravskem 7. maja 1873.

Ker mi je od Vas že davno prejeta Revalesscière du Barry pošla in je za mojo želodčno slabost in neprebavljivost dobro in splošno zdravilo, Vas prosim, da mi od prave Revalesscière 2 funta na povzete kakor hitro je mogoče pošljete.

Spoštljivo udani

Jožef Rohaček, gozdar.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalesscière pri odraščanju in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravlja.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalesscière-Biscuiten v pušicah á 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalesscière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbuku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Binsbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morić, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnah in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštah nakaznicah ali povzjetih.

Dunajska borza 24. avgusta.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	71 gld. 50	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	70
1860 drž. posojilo	108	—
Akcije narodne banke	974	—
Kreditne akcije	236	50
London	109	65
Napol.	8	79
C. k. cekini	—	—
Srebro	103	65

Tuji.

23. avgusta:

Evropa: Predika iz Celja. — Elormann iz Dunaja. — Črnologar iz Raymana.

Pri Slonu: Herz, Mickl iz Dunaja. — Baregi iz Hrastrnika. — Fransi Silbermann z rodbino iz Trsta. — Jerom iz Kostanjevice. — Jager iz Šenfelda. — Fischer iz Grada. — Eder iz Olo-muca. — Magolič iz št. Lamberta. — Drobnik iz Notranjskega.

Pri Malič: Baron Pantoni iz Zaloga. — Zupančič iz Kranjskega. — Premer, Potočnik iz Dunaja. — Baron iz Kaniže. — Senger iz Monakovega. — Zamboni iz Reke. — Oražen iz Pulja.

Pri Zamorci: Presburger iz Grada. — Martinčič iz Ajdovščine. — Furlan iz Ljubljane. — Pospihal iz Laškega trga. — Išek, Martinec iz Zagreba.

Pri bavarskem dvoru: Jajel

iz Logatec. — Turk iz Prage.

Pri Virantu: Pogačar iz Čušperka.

— Winkler iz Ribnice.

Pri carju avstrijskem: Zete iz

št. Lorenca. — Podmilšak iz Krašnje.

— Medic iz Gorenjskega. — Benedek

iz Notranjskega.

Išče se

domać učitelj

za tri dečke, ki zna podučevati v normalnih in realnih predmetih. Pogoji po dogovoru.

Ponudbe naj se pošiljajo pod naslovom: A. L. v Postojni (Adelsberg) poste restante. (230—2)

Jakob Murnik

V LJUBLJANI,

št. petersko predmestje, Globočnikova hiša,

kupuje po najvišji ceni: **cunje vsake sorte, staro železo, mesing (med), baker (kupfer), kositer, svinec, cink i. d. r., in prodaje perje** po najnižji ceni. (234—1)